

בבית הדין העליון של תנועת הליכוד

ד"ר נ 23-1654

עתירה מס' 22-1654

תל אביב

בעניין:

1. מר רועי שרעבי, יו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות

2. סיעת הליכוד בהסתדרות

שניהם באמצעות ב"כ עו"ד בועז בן צור ו/או הילה אקרמן

המבקשים

- נ ג ד -

הגב' איילת גלילי, יו"ר סיעת הליכוד בנעמ"ת

באמצעות ב"כ עו"ד צורי גלילי

המשיבה

פסק דין

ד"ר אריאל בוכניק, עו"ד – אב בית הדין:

1) בפנינו בקשה לדיון נוסף על פסק דין שניתן בבית דין זה מיום 2/4/23 בהרכב של 3 שופטים (להלן – פסק הדין קמא), בו נקבע בין היתר כי... "המשיב הפר אחר החלטות בית הדין ו/או התחייבויותיו בבית הדין..." עוד נקבע בפסק הדין קמא בין היתר כי... "המשיב פעל שלא בתום לב לאורך כל ההליך בבית הדין, כאשר הוא פעל באחיזת עיניים תוך הפרה של החלטות בית הדין..."

2) עוד נקבע בפסק הדין קמא כי... "בהתאם לסמכות שנתונה לנו על פי חוקת הליכוד ו/או בהתאם לסעי' 8 ג' לתקנון סיעת הליכוד בהסתדרות, אנו מחליטים כי המשיב 2 – מר רועי שרעבי לא יוכל להמשיך לכהן כחבר בסיעת הליכוד בהסתדרות החל מיום 5/6/23. כפועל יוצא מכך, ועל פי האמור בסעיף 12 לתקנון סיעת הליכוד בהסתדרות, הרי "חבר סיעה שחברותו בסיעה הופסקה מכל סיבה שהיא, תפקע כהונתו בכל מוסדות הסיעה ומכל תפקיד שבו הוא מכהן מטעם הסיעה", כך שהחל מיום 5/6/23 תופסק כהונתו של המשיב 2 כיו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות, על כל המשתמע מכך. יחד עם זאת, בית הדין נותן הזדמנות אחרונה למשיב 2 – מר רועי שרעבי לתקן את הפגמים בהתנהלותו עד היום כפי שפורטו לעיל, באופן ובמידה שהמשיב 2 ידאג לתפקיד בכיר בשכר לעותרת עד יום 1/6/23, יוכל הוא להמשיך בחברותו בסיעת הליכוד וכן בתפקידו כיו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות..."

- (3) טוענים המבקשים בבקשתם לדיון נוסף בין היתר כי... "ההסכם הקואליציוני מעצם טיבו הוא מסמך בלתי אכיף, וכי העותרת אינה צד להסכם, ופשיטא שהיא אינה "מוטבת" על פי ההסכם באופן שמקים לה עילת תביעה עצמאית..."
- (4) אף יועמ"ש התנועה – עו"ד אבי הלוי חוזר על טענה זו בתגובתו תוך טענה בין היתר כי... "לגישתנו אין לבית הדין הנכבד סמכות לדון בתוכנו של ההסכם הקואליציוני, תוכנו של ההסכם ובכלל זה התפקידים שסיעת הליכוד קיבלה לפיו הוא עניין פוליטי מובהק, שאינו נתון לביקורת שיפוטית..." (ראה סעיף 21 לתגובה).
- (5) בכל הכבוד הראוי יש לומר כי טענות אלו אינן ממין העניין, ונבאר. תוצאת פסק הדין קמא לא עוסקת בתוכנו של ההסכם הקואליציוני וכי כל העיסוק בהסכם הקואליציוני בפסק הדין קמא היה כרקע להשתלשלות העניינים באירועים נשוא תיק זה.
- (6) כיוון שכך, כל הטענות בבקשה לדיון נוסף כי... "ההסכם הקואליציוני הוא הסכם בלתי אכיף" ו/או כי מדובר... "בחוזה לטובת צד ג' – והעותרת כלל אינה מוטבת של הסכם זה", אינן טענות רלוונטיות לפסק הדין קמא באופן שלא נתייחס לטענות אלה.
- (7) בסעי' 31-34 לפסק הדין קמא פירט ביה"ד קמא את הצווים ו/או ההחלטות ו/או פסקי דין ביניים שניתנו ובהם התחייבויות בכתב ו/או בעל פה של המבקש לעשות מאמץ אמיתי לדאוג לתפקיד בשכר למשיבה, כאשר התחייבויות אלו קיבלו תוקף של החלטה.
- (8) בסעי' 35-38 בפסק הדין קמא דחה ביה"ד קמא את טענות המבקש כי הוא מילא אחר הוראות ביה"ד תוך קביעה כי המבקש לא עשה כל מאמץ אמיתי בקשר לכך, וכי יש בהתנהלותו בביה"ד ולאורך כל התקופה משום אחיזת עיניים.
- (9) לא ראינו מקום לסטות מקביעות אלו שנקבעו ע"י ביה"ד קמא, שכן המדובר בקביעות עובדתיות שנקבעו ע"י ביה"ד קמא לאחר התרשמות ישירה ו/או שמיעת הראיות.
- (10) כאשר נקבע בפסק דין ו/או בהחלטה שיפוטית כי צד כלשהו מחויב לעשות מאמץ לביצוע פעולות כלשהן, עליו נטל הראיה לשכנע את ביה"ד כי אכן הוא פעל והתאמץ לבצע את אותן פעולות.
- (11) המבקש לא הרים את נטל הראיה ולא הראה אף לא בדל ראיה כי אכן עשה מאמץ כלשהו, ואדרבה ביה"ד קמא התרשם כי מדובר באחיזת עיניים בלבד של המבקש.
- (12) קביעות אלו מתחזקות נוכח העובדה כי אין מחלוקת שהמבקש לא שיתף בכל שלב שהוא את המשיבה לגבי החתימה על ההסכם הקואליציוני, לא לפני החתימה עליו ולא לאחריו.

13) המבקש טען הן בביה"ד קמא והן **בדיון הנוסף** כי הוא אינו מחויב לעשות כן נוכח האמור בסעי' 42 לתקנון סיעת הליכוד בהסתדרות, שם נקבע בין היתר כי... "יו"ר הסיעה יהיה בעל הסמכות הבלעדית למסור הודעות בשם הסיעה, לנהל מו"מ ולהגיע להסכמים בשם הסיעה".

14) בכל הכבוד, ביה"ד קמא דחה טענה זו ואנו מסכימים לכך.

ביה"ד קמא פירט בסעי' 23-26 **לפסק הדין קמא** כי תפקיד המשיבה – יו"ר סיעת הליכוד בנעמ"ת הוא השני בחשיבותו בסיעת הליכוד בהסתדרות (ראה סעי' 59 לתקנון סיעת הליכוד בהסתדרות), דהיינו מדובר במשיבה שהיא בעצם שותפתו של המבקש בסיעת הליכוד בהסתדרות, באופן שנקבע **בפסק הדין קמא**... "כי במקרה זה היה מצופה כי המשיב יעדכן כאמור מראש את העותרת, דבר שכאמור לא נעשה".

15) **חובת תום הלב** קיימת גם במשפט הציבורי באופן שהמבקש לא יכול להסתתר מאחורי האמור בסעי' 42 לתקנון סיעת הליכוד בהסתדרות ולעשות ככל העולה על רוחו.

16) יאמר עוד בהערת אגב, כי עסקינן בתפקיד למשיבה במסגרת **סיעת הליכוד בהסתדרות** (יו"ר סיעת הליכוד בנעמ"ת היא חלק מסיעת הליכוד בהסתדרות), כאשר עפ"י האמור בסעי' 41 לתקנון סיעת הליכוד בהסתדרות, כאשר מדובר בבעלי תפקידים בסיעה, הרי כל החלטה בעניינם תהיה... "בכפוף להתייעצות עם הנהלת הסיעה טרם החלטתו" של יו"ר הסיעה.

17) נוכח כל האמור, דהיינו לאור החובה הקיימת בסעי' 41 לתקנון סיעת הליכוד בהסתדרות וכן לאור **חובת תום הלב** שקיימת גם לגבי הפעלת סעיף 42 לתקנון סיעת הליכוד בהסתדרות, המבקש היה חייב להתייעץ עם הנהלת הסיעה ובוודאי עם המשיבה טרם ויתורו במחי יד על תפקיד בשכר למשיבה טרם החתימה על ההסכם הקואליציוני, תפקיד שהיא מילאה בפועל במשך 9 שנים קודם לכן.

18) נוכח כל האמור הגיע ביה"ד קמא למסקנה **בפסק הדין קמא** כי... "המשיב (המבקש בבקשה זו) הפר אחר החלטות בית הדין ו/או התחייבויותיו בבית הדין... וכי המשיב פעל שלא בתום לב לאורך כל ההליך בבית הדין, כאשר הוא פעל באחיזת עיניים תוך הפרה של החלטות בית הדין..." (ראה סעי' 46-47 לפסק הדין קמא).

19) איננו רואים לנכון לסטות מקביעות אלו של ביה"ד קמא.

20) הטענות הנוספות של המבקש וכן של יועמ"ש התנועה הן כי הסעדים שנקבעו ע"י ביה"ד קמא אינן בסמכות בית הדין.

21) כותב המבקש בסעי' 127 לבקשתו **לדיון נוסף** בין היתר כי... "בנסיבות העניין, בית הדין לא היה מוסמך להורות על הוצאת המבקש מתנועת הליכוד...", כאשר אף יועמ"ש התנועה – עו"ד הלוי תמך בעמדה זו כמפורט בסעי' 29-39 לתגובתו.

22) בכל הכבוד, אנו דוחים טענות אלו ועמדה זו של יועמ"ש התנועה, וכפי שיפורט.

23) הסעיפים הרלוונטיים בחוקת הליכוד שעוסקים בעניינים אלו הם סעיפים 125 (ב) וכן סעי' 128 (ב).

נוכח חשיבות העניין יובאו סעיפים אלו במלואם, וכדלקמן:

” סעיף 125 (ב): בית הדין יהיה מוסמך:

(א)

(ב) להורות על הוצאת חבר מן התנועה, או על השעיית פעילותו במוסד ממוסדותיה

ברשות מרשויותיה בכל אחד מהמקרים הבאים:

(1) פעל בניגוד להחלטת מוסד או רשות מוסמכת של התנועה...”.

24) סעיף 125 (ב) (1) קובע אם כן מפורשות כי ”בית הדין יהיה מוסמך ...להורות על הוצאת חבר מן התנועה או על השעיית פעילותו ממוסד ממוסדותיה או ברשות מרשויותיה ...” אם הוא ”פעל בניגוד להחלטת מוסד או רשות מוסמכת של התנועה”.

אין מחלוקת כי בית הדין הוא בגדר ”מוסד או רשות מוסמכת של התנועה”, וכי עניין זה נכון במיוחד כאשר מדובר בהפרת צו שיפוטי של בית הדין.

25) בנוסף לאמור בסעי' 125 (ב) (1) הנ"ל, קיים סעיף 128 לחוקה שכותרתו ”פסיקה וענישה” וקובע בין היתר סעיף 128 (ב) כי ”...בית הדין מוסמך לפסוק:

(1) התראה

(2) נזיפה

(3) השעיה מתפקיד

(4) הדחה מתפקיד

(5) השעיה זמנית מן התנועה

(6) הוצאה מן התנועה

(7) הטלת קנס כספי לטובת התנועה

(8) תשלום הוצאות הדיון ...”.

26) היוצא הוא כי בנוסף לסמכות הקנויה לבית הדין להורות על הוצאת חבר מן התנועה או על השעיית פעילותו במוסד ממוסדותיה כאמור בסעיף 125 (ב) (1) לחוקה, הרי קיימת סמכות נוספת מפורשת ”כפסיקה וענישה” ומפורטת בסעיף 128 (ב) (3) ו/או (4) ו/או (5) ו/או (6) שכל עניינם מתן אפשרות לבית הדין להורות על השעיה מתפקיד ו/או הדחה מתפקיד ו/או הוצאה מהתנועה, והכל כאפשרויות ענישה שבית הדין מוסמך ליתן.

27) היוצא מכל האמור הוא כי קיימות הוראות מפורשות בחוקת הליכוד המקנות לבית הדין סמכות להרחיק חבר מהתנועה ו/או להשעות מתפקיד ו/או להדיח מתפקיד.

28) עניין זה מקבל משנה תוקף כאשר סמכות זו מצויה אף בתקנון סיעת הליכוד בהסתדרות, כאשר נקבע בין היתר בסעיף 8 ג כי "...חבר הסיעה יחדל לשמש בסיעה ובכל גוף המנוי בתקנון זה..." אם "...רשות שיפוטית קבעה בפסק דין חלוט כי אינו יכול להמשיך לכהן כחבר סיעה".

29) עניינו הרואות אם כן כי קיימת אפשרות וסמכות עפ"י תקנון סיעת הליכוד בהסתדרות לכך כי רשות שיפוטית תקבע כי חבר סיעה יחדל לשמש כחבר סיעת הליכוד בהסתדרות.

30) כפועל יוצא מכך נקבע בסעיף 12 לתקנון סיעת הליכוד בהסתדרות כי "...חבר סיעה שחברותו בסיעה הופסקה מכל סיבה שהיא, תפקע כהונתו בכל מוסדות הסיעה ומכל תפקיד שבו הוא מכהן מטעם הסיעה..."

31) סיכומו של דבר, קיימת סמכות ברורה ומפורשת לבית הדין הן בחוקת הליכוד והן בתקנון סיעת הליכוד בהסתדרות להורות על הרחקת חבר מהתנועה ו/או על השעיה מתפקיד ו/או על הדחה מתפקיד.

32) טענה נוספת שעלתה בדיון הנוסף הן ע"י המבקש באמצעות ב"כ המלומד עו"ד בועז בן צור והן ע"י יועמ"ש התנועה – עו"ד אבי הלוי היא כי במקרה דנן מדובר בענישה לא מידתית, והכל כמפורט בכתבי טענותיהם.

33) ראשית יש לומר, שהיה מצופה מהמבקש לפחות בעת הדיון הנוסף כי לאור פסיקת בית הדין קמא ולפיה נקבע בין היתר שהמבקש הפר צווים של בית הדין, כי המבקש ייקח אחריות על מעשיו, יתנצל אולי בפני בית הדין ויסביר אולי כי לא התכוון להפר את צווי בית הדין וכיוצ"ב..., ובמקום כל אלו המשיך המבקש לאחוז בטענותיו כי נהג הוא כשורה לאורך כל הדרך.

34) חבל שכך הם פני הדברים.

35) יחד עם זאת, לאחר שיקולים שונים שהפעיל בית הדין נראה כי יהיה נכון להקל על המבקש באופן שהסעדים יהיו מידתיים יותר ומוגבלים יותר, וכפי שיפורט.

36) אנו קובעים כי המבקש – מר רועי שרעבי – יו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות יורחק מחברותו בתנועת הליכוד וכן מחברותו בסיעת הליכוד בהסתדרות, וכפועל יוצא מכך גם מתפקידו כיו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות לתקופה של 8 חודשים, דהיינו מיום 1/11/2023 ועד יום 30/6/2024.

37) עיכוב פסק הדין קמא שניתן ביום 31/5/23 יתבטל ביום 31/10/2023.

השופט יצחק בם, עו"ד – חבר בית הדין:

הבקשה לדיון נוסף שבפנינו מעוררת מספר סוגיות מתחום דיני חוזים, מעמדן של הסכמים פוליטיים ומשמעות הסכם שקיבל תוקף של פסק דין בבית הדין התנועתי, נדון בסוגיות אלה כסדרן הכרונולוגי.

א. עובדות

1. מכיוון שהתשתית העובדתית נפרסה בהרחבה הן בפסק הדין נשוא הדיון הנוסף והן בחוות דעתו של חברי ד"ר בוכניק, ניתן לקצר בתיאור העובדות.

2. לקראת הבחירות להסתדרות, העותר שהנו יו"ר סיעת הליכוד, כרת הסכם עם סיעת עוגנים בהסתדרות, לפיו הליכוד יקבל תפקיד אחד בשכר (סגן יו"ר הסתדרות, במעמד יו"ר אגף), זאת בעוד שלפי ההסכם הקודם לליכוד היו שני תפקידים בשכר, אחד מהם אויש על ידי המשיבה גב' גלילי נוסף; לפי ההסכם "שתי נציגות הסיעה ישולבו בפעילות נעמ"ת בתיאום בין יו"ר ההסתדרות, יו"ר נעמ"ת הארצית ויו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות", הגם שההסכם נכרת בדצמבר 2021, למשיבה נודע על ההסכם אך בסמוך לבחירות להסתדרות במאי 2022.

3. המשיבה עתרה לבית הדין נגד ההסכם, שלמעשה משמר את תפקידו (בשכר) של העותר ושומט את הקרקע מתחת רגליה היא; בבית הדין הגיעו הצדדים להסכמה, לפיה העותר הצהיר כי ייעשה מאמץ לאחר הבחירות להשיג תפקיד בשכר של יו"ר אגף, תפקיד שיינתן ליו"ר סיעת הליכוד בנעמ"ת, קרי לגב' גלילי.

4. השאלה האם המשיב "עשה מאמץ" לאחר הבחירות להשיג תפקיד בשכר של יו"ר אגף שנויה במחלוקת בין הצדדים, מה שוודאי הוא, שגב' גלילי לא מונתה לשום תפקיד, בעוד שתי חברות אחרות בסיעת הליכוד בנעמ"ת מונו לתפקידים במרחבים של ההסתדרות.

5. בפסק הדין נשוא הדיון הנוסף נקבע, כי יש לפרש את ההסכם הקואליציוני כמקנה לסיעת הליכוד בנעמ"ת שני תפקידים בשכר דווקא, וכי מר שרעבי לא פעל בהתאם להתחייבותו לעשות מאמץ לשמור על מעמדה של המשיבה לאחר הבחירות בהסתדרות.

6. בפנינו הציגו הצדדים חזית מחלוקת רחבה ולמעשה אין סוגיה שהצדדים אינם חלוקים בה, נדון בהן כסדרן.

ב. סמכותו של יו"ר הסיעה להתקשר בהסכמים קואליציוניים

7. המשיבה טוענת, כי מן הדין היה להביא את ההסכם לאישור סיעת הליכוד בהסתדרות. אחרת, טוענת המשיבה, מעמדה של הסיעה ירוקן מתוכן ויו"ר הסיעה יוכל לעשות בה כבתוך שלו; לעומת זאת, העותר טוען כי סעיף 42 לתקנון סיעת הליכוד בהסתדרות מסמיק את יו"ר הסיעה להתקשר בהסכמים קואליציוניים ואינו מחייב אותו להביאם לאישור הסיעה; מכאן לומד העותר, כי לא חלה עליו חובה כלשהי להביא את ההסכם עם סיעת עוגן לאישור הסיעה, ואילו הוא, לפני משורת הדין ולמעלה מן הצורך הציג את ההסכם לסיעה בישיבתה ב-14.12.2021.

8. לגבי הצגת ההסכם לסיעה, בית הדין בפסק הדין נשוא העתירה לדיון נוסף קבע, כי הייתה זו אחיזת עיניים וכי אולי מר שרעבי, שכינס את הסיעה במסעדה, נאם ודיבר על ההסכם, אך חברי הסיעה היו עסוקים באכילת כנפיים.
9. על כן, נשאלת השאלה, האם הייתה על העותר חובה להביא את ההסכם לאישור הסיעה, וככל שהייתה עליו חובה כלשהי, האם היא הופרה ומה הנפקות של הפרתה.
10. אכן, תקנון סיעת הליכוד בהסתדרות מסמיך את יו"ר הסיעה לנהל מו"מ ולהגיע להסכמים בשם הסיעה וקובע, כי יו"ר הסיעה יהיה בא כוח של הסיעה; התקנון אינו מתנה את תוקף ההסכם בהבאתו לאישור הסיעה ואף אינו מחייב את יו"ר הסיעה ליידע את הסיעה על אודות ההסכם.
11. עם זאת, שתיקתו של התקנון אינה מחייבת את המסקנה, כי לפנינו הסדר שלילי. השאלה האם כוחו של יו"ר הסיעה להתקשר בהסכמים הוא אכן מוחלט ואין הוא חייב מאומה לסיעה היא שאלה פרשנית, אשר יש להשיב עליה מלשונו של התקנון, מתוך התחשבות במקור סמכותו וחיותו של התקנון ולאור העקרונות הכלליים החולשים על הדינים הרלוונטיים.
12. בהתאם לסעיף 142 לחוקה, סיעת הליכוד בהסתדרות פועלת על פי תקנון; מקור כוחו וחיותו של התקנון הוא אפוא בחוקת הליכוד; החוקה היא תקנון המפלגה בהתאם לחוק המפלגות והיא הסכם בין המפלגה לבין חבריה ובין החברים לבין עצמם; תקנון הסיעה בהסתדרות, הנסמך על החוקה, גם הוא כעין חוזה בין חברי הסיעה בהסתדרות לבין עצמם ונספח הוא לחוזה העיקרי שהוא חוקת הליכוד; מכיוון שסיעת הליכוד בהסתדרות כשלעצמה אינה גוף בעל אישיות משפטית, הרי התקנון אינו בגדר חוזה בין הסיעה לחבריה, אלא אך חוזה בין החברים לבין עצמם.
13. שאלה שאינה מוסדרת בתקנון יכולה לקבל מענה במקורות אליהם מפנה חוק החוזים בדונו בהשלמת חוזים. סעיף 26 לחוק החוזים (חלק כללי) מורנו, כי נוהג כללי יכול להוות מקור להשלמת חוזה; בענייננו, נוהג מפלגתי יכול שיענה לנו על השאלה, האם שתיקה ביחס להבאת ההסכם לאישור הסיעה מהווה הסדר שלילי או לאו.
14. סעיף 80 לחוקה מחייב להביא כל התקשרות עם גוף פוליטי אחר לאישור המרכז, מכיוון שתקנון הסיעה יונק את תוקפו מחוקת הליכוד, הרי הוראותיה עשויות להוות מקור פרשני לגבי הוראות התקנון וללמד על הנהוג בתנועה; אם תבקש ללמוד מסעיף 80 לחוקה, הרי גם אם ליו"ר הסיעה הסמכות הבלעדית להתקשר בהסכמים, אין לומר שהוא משוחרר מן החובה להביא את ההסכם שהשיג לאישור הסיעה.

15. כאן יכולה לעלות טענה, כי מכלל הן יש ללמוד את הלאו; מקום שהחוקה ביקשה להורות על הבאת ההסכם לאישור המרכז – עשתה זאת במפורש; לכן, מקום שהתקנון אינו קובע במפורש את החובה להביא את ההסכם לאישור הסיעה ואף לא לדיון בה – אין ללמוד את החובה הזאת בדרך של היקש או הפנייה לנוהג, מכיוון שאין מדובר בנוהג, אלא בדין תנועתי מפורש.

16. לכך אשיב בשלושה; ראשית, לדעתי, קיומו של דין תנועתי בסוגיה של התקשרויות עם גופים פוליטיים יכול ללמד על פרשנות של התקנון, מכיוון שמקום שהדין התנועתי מטיל על התנועה חובה להביא לאישור המרכז את ההתקשרויות עם גופים פוליטיים, פטור מחובה שכזאת ייצור דיסהרמוניה בין התקנון לבין החוקה ותציב את הכלל שבתקנון כחריג הסותר את המגמה של החוקה; חריג שכזה מן הראוי שייאמר במפורש ואין ללמדו משתיקה.

17. שנית, עקרון תום הלב חולש על דיני החוזים ועל הדין האזרחי בכללותו; תום הלב פירושו התנהגות הגונה בין בני אדם, בני אדם הפועלים למען מטרה משותפת – במקרה זה ייצוג פוליטי במסגרת הסיעה בהסתדרות – ראוי שיתנהלו בסטנדרט של הגינות מינימלית איש כלפי רעהו; הפרשנות המוצעת על ידי העותר, המקנה ליו"ר הסיעה כוח להתקשר בהסכמים בלי לחייבו אף לידע את הסיעה וחבריה על אודות ההסכם, שלא לדבר על להביא את ההסכם לאישור הסיעה, אינה עומדת בסטנדרט מינימלי זה; יו"ר הסיעה פועל מכוחה של הסיעה וחיב לה חובת אמון, התקשרות בהסכם בשם הסיעה מבלי לעדכנה אינה עולה בקנה אחד עם החובה לנהוג בתום לב.

18. שלישית, ניתן גם להקיש כאן מדיני השליחות; יו"ר הסיעה הוא שלוחה למשא ומתן עם אחרים ובכוח חתימתו לחייב את הסיעה, אך עקרונית היסוד של דיני שליחות מטילים עליו את החובה להיות נאמן לשולחיו ולמסור להם כל ידיעה או מסמך בקשר לשליחות (ראו סעיף 18(1) לחוק השליחות, תשכ"ה-1965).

19. מן הטעמים האלה, אני סבור, כי הגם שיו"ר הסיעה היה מוסמך להתקשר בהסכם המחייב את הסיעה, כאמור בסעיף 42 לתקנון, היה עליו לעדכן את הסיעה בדבר כריתת ההסכם בסמוך לחתימתו; זוהי חובתו של יו"ר מכוח עקרון תום הלב וחובת האמון שלו כלפי הסיעה.

20. היה ויחטא יו"ר הסיעה לחובתו זו – אין פירוש הדבר כי ההסכם, עליו צד שלישי רשאי היה להסתמך, בטל ומבוטל, אך להפרת החובה בידי יו"ר יכול שתהיינה השלכות במישור התנועתי.

21. האם די ליידע את הסיעה, או שמא חייב היו"ר להביא את ההסכם לאישורה? המצב כאן מורכב יותר; פרקטיקה נכונה היא להתנות את כניסתו של הסכם לתוקף באישור הסיעה, ברם, מכיוון שסעיף 42 לתקנון מסמך את יו"ר הסיעה להתקשר בהסכמים, יהא זה בלתי הוגן כלפי צד שלישי להתנות את תוקף ההסכם באישורו על ידי הסיעה, מקום שלא נאמר בהסכם מאומה על כך; ברירת המחדל במצב זה תהיה אפוא, כי ההסכם יהיה תקף, גם בלי אישור הסיעה, ואולם הסיעה, לאחר שנודע לה על ההסכם, תהיה רשאית לדון בו ולקבל לגביו כל החלטה שתראה לנכון בהתחשב באופיו הפוליטי של ההסכם.

22. ביחס להסכם הספציפי שנכרת בין סיעת הליכוד לסיעת עוגן, הרי ברור שהסכם זה שימר את האינטרסים של העותר וקיפח את המשיבה; בעוד שלעצמו העותר דאג לתפקיד של סגן יו"ר הסתדרות במעמד יו"ר אגף (סעיף 13 להסכם), הרי התפקיד שהמשיבה מילאה בנעמ"ת נשמט ממנה לפי ההסכם; אכן, כפי שהסביר העותר, מצב הליכוד הורע, אנשי ליכוד התמודדו בהסתדרות במסגרת סיעות אחרות וכוחו של הליכוד התפזר; המצב חייב את הליכוד לויתורים כואבים ולכן במסגרת ההסכם הקואליציוני, יו"ר הסיעה, בכאב רב, ויתר על תפקיד בשכר שמילאה גב' גלילי, תוך שהוא משמר את העיקר – תפקיד בשכר לו עצמו.

23. חלילה לו לבית הדין להתערב בתוכן ההסכם הקואליציוני; אולם, במצב זה, עקרון תום הלב חייב, לדעתי, את העותר להודיע למשיבה על ההסכם שנכרת; אכן, לעותר יכולים להיות טעמים טובים לכרות את ההסכם שאינו מיטיב עם סיעת הליכוד ואשר מצמצם את מספר התפקידים שיוקצו לחברי סיעת הליכוד, אך אין שום טעם טוב לכרות את ההסכם מאחורי גבה של חברת סיעה שצפויה להיפגע ממנו מבלי לעדכנה על כך; זו התנהגות נלוזה, פחדנית ולא הגונה, אשר ודאי אינה עולה בקנה אחד עם עקרון תום הלב ועם ערכיה של תנועת הליכוד.

24. לסיכום נקודה זו, תוקף ההסכם אינו מותנה בהבאתו לאישור הסיעה, ברם, חובה הייתה על העותר ליידע את הסיעה על ההסכם ותוכנו ובייחוד שומה היה עליו לעדכן את המשיבה, שצפויה הייתה להיפגע מן ההסכם, על תוכנו; העותר, לפי הקביעה העובדתית בפסק הדין נשוא הדיון הנוסף, הפר חובתו זו.

ג. ההסכם הקואליציוני – שאלת השפיטות

25. בפסק הדין נשוא הדיון הנוסף בית הדין קבע, כי משמעותו של ההסכם הקואליציוני הינה כי סיעת הליכוד תקבל בנעמ"ת שני תפקידים בכירים ולא זוטרים, בשכר ולא בהתנדבות; מקום שהעותר הצהיר בבית הדין כי ייעשה מאמץ להשיג תפקיד בשכר למשיבה היה עליו לעמוד על קיום ההסכם הקואליציוני וליתן לגב' גלילי את אחד התפקידים כאמור.

26. חוששני, כי פרשנות זאת של ההסכם הקואליציוני היא מרחיקת לכת, אך בטרם אדרש לה, יש להתעכב בשאלת השפיטות של ההסכם והאפשרות לאוכפו.

27. היועץ המשפטי של התנועה הזדעק נגד קביעת בית הדין בפסק הדין נשוא הדיון הנוסף וטען, כי הסכמים פוליטיים אינם שפיטים ואכיפת הסכמים פוליטיים על ידי בית הדין עלולה להביא לתוצאות קשות של הצפת בית הדין בעתירות ביחס לקיום של "דילים" פוליטיים.

28. אני שותף לדעתו של היועץ המשפטי אך באופן חלקי; הסכם קואליציוני הוא חוזה לכל דבר ועניין, אשר צדדיו מבקשים ליצור יחסים משפטיים מחייבים ביניהם. אכן, על פי הדין הכללי הנוהג, הסכם קואליציוני אינו אכיף בבתי המשפט הרגילים; ברם, בית המשפט יכול להושיט סעד למי שנפגע מהפרת הסכם קואליציוני, כגון הצהרה כי צד להסכם הפר אותו, או ביטול ההסכם; בית דין תנועתי, הגם שאינו יכול לאכוף הסכם שכזה, יכול בהחלט, לפחות באופן תיאורטי, להטיל סנקציות פנים תנועתיות על מי שהפר הסכם קואליציוני, או הסכם פוליטי. במובן זה, הסכם פוליטי הוא שפיט.

29. עם זאת, יש להבחין בין שפיטות במישור הנורמטיבי לבין שפיטות במישור המוסדי; במישור הנורמטיבי ההסכם הפוליטי שפיט ובית הדין יכול לדון בהפרתו לנקוט בסקנציות נגד המפר; שפיטותו הנורמטיבית של הסכם כזה מוגבלת, מכיוון שאין לנו כמשפטנים כלים להעריך את איכויותיו ומגרעותיו- (השוו עמדת המשנה לנשיא אלון בבג"צ 1635/90 ז'רז'בסקי נ' ראש הממשלה, פ"ד מה(1) 749, עמ' 790); אין נורמה משפטית הנותנת את התשובה לשאלה, האם טוב להסכים לצמצום כוחו של הליכוד בסיעה המאוחדת או לאו; עם זאת, בניגוד לבית משפט רגיל, בית דין תנועתי רשאי לשקול שיקולים של טובת התנועה בפסיקותיו, כלומר, באותם מקרים נדירים בהם בית הדין נזקק לסעיף 124 לחוקה, קנה המידה להערכת הסכמים פוליטיים יכול שיהיה לבר-משפטי ולהתמקד בטובת התנועה.

30. גם בהינתן שפיטות נורמטיבית של חלק מן ההיבטים של ההסכם, במישור המוסדי, אין זה ראוי כי בית הדין התנועתי ידון בהסכמים פוליטיים ויושיט סעדים בגינם, לבל יהפוך לשחקן פעיל בפוליטיקה הפנים-תנועתית; זולת מקרים יוצאים מגדר הרגיל, הסכמים פוליטיים אינם שפיטים אפוא במישור המוסדי, כלומר בית הדין לא יזקק להם ולא יושיט סעד בגינם.

31. לכן, הגם שבפאן העקרוני איני מקבל את דעתו של היועץ המשפטי בדבר שפיטות **ההסכם הפוליטיים**, בפאן המעשי דעתי כדעתו, אל לו לבית הדין להושיט סעדים ולנקוט בסנקציות בגין הפרת הסכמים פוליטיים, זולת מקרים נדירים שבנדירים עד כדי שיקשה לדמיינם.

32. לזאת יש להוסיף כמה הערות אזהרה; ראשית, לא לעולם חוסן – הסכם שהוא בלתי חוקי, בלתי מוסרי, או נוגד את תקנת הציבור (וכאשר בבית דין תנועתי עסקינן – גם את תקנת הציבור במובנה התנועתי) ייפסל בידי בית הדין.

33. שנית, כלל אי-שפיטות מוסדית חל לדעתי על תוכנם של ההסכמים והדיון בהפרתם; ביחס להליך כריתתם, אין לומר שחל כלל אי-השפיטות ואי-התערבותו; החלתו של כלל זה עשויה גם להיות גמישה יותר מקום שצד נוהג בחוסר תום לב קיצוני.

34. כל זאת אמרנו למעלה מן הנדרש, מכיוון שלדעתי, אין לפרש את ההסכם בין סיעת הליכוד בהסתדרות לבין סיעת עוגן כמבטיח לליכוד שני תפקידים בשכר בנעמ"ת. ההסכם מדבר אך על שילוב בפעילות נעמ"ת, ולא על תפקידים בשכר, אין לראות בהסכם את מה שאין בו.

35. גם לו היה ההסכם מבטיח לסיעת הליכוד בנעמ"ת תפקיד בשכר, לא הייתי ממחר לקבוע, כי זהו אחד מאותם מקרים החריגים שבחריגים, בהם בית הדין יורה הוראה אופרטיבית כלשהי ביחס להסכם, תוך התגברות על השיקולים המוסדיים; קל וחומר, בנוסחו הנוכחי אין ההסכם יכול להצמיח טענה כלשהי למשיבה.

ד. חיוב השתדלות ושאלת הפרתו

36. פסק דין נשוא העתירה לדיון נוסף קבע למעשה, כי העותר נטל על עצמו חיוב השתדלות לדאוג להשיג תפקיד בשכר נעמ"ת בעבור המשיבה; התחייבות זאת קיבלה תוקף של החלטת בית הדין.

37. לא מטוב ליבו נטל העותר את ההתחייבות הזאת – בהתחייבות זאת הוא "קנה" סיכון, גם אם מצומצם, כי בשל התנהלותו בית הדין יזדקק לשאלת תוקף ההסכם, וזאת ימים ספורים לפני הבחירות להסתדרות.

38. התחייבות זאת של העותר הייתה חיוב השתדלות, כלומר העותר התחייב לפעול כמיטב יכולתו להשגת המטרה, מבלי שתובטח השגתה; "חיוב השתדלות הוא חיוב לנקוט את כל האמצעים המתאימים למען השגת המטרה בלי להתחייב להשגתה, להבדיל מחיוב תוצאה שמטרתו השגת תוצאה מסוימת" (ר' ע"א 7664/00 רובינשטיין ושות' נ' עיריית חולון, פ"ד נו(4) 117, 131).

39. כאשר בחיוב השתדלות עסקינן, עצם אי-השגתה של התוצאה אין בה כדי להוות ראיה חותכת להפרת החיוב; הוכחת ההפרה עלולה להיות קשה, מכיוון שהנפגע ממנה עלול להימצא בנחיתות מידע, כאשר רק בעל חוזהו יודע האם ועד כמה הוא השתדל בהשגת התוצאה, אם בכלל; במצב זה הציע בית המשפט להפוך את הנטל כך שהחייב יצטרך להראות שקיים את חיוב ההשתדלות המוטל עליו; השקפה זו אומצה בע"א 444/94 אורות ייצוג אומנים נ' עטרי, פ"ד נא(5) 241, עמ' 253:

"במקרים רבים הפעולות הנעשות לשם קיום חיוב ההשתדלות הן בידיעתו של הנתבע בלבד, ואין התובע יכול להוכיח את מחדליו של הנתבע, אלא בהתבסס על התוצאות המאוחרות שלהם. זאת, כאשר הפער בין התוצאה שהושגה בפועל לבין התוצאה הצפויה מלמד על היעדר

השתדלות. אכן, ראיות בדבר התוצאות אינן בהכרח ראיות מספיקות. אולם, בנסיבות מסוימות משקלן ההוכחתי עשוי להיות רב, ולפחות להוות ראיה לכאורית לכך שלא נעשתה ההשתדלות הנדרשת ולהעביר את הנטל לנתבע להראות כי אכן יצא ידי חובתו".

40. במהלך הדיון תהיתי, האם מדובר בנטל השכנוע, או שמא בנטל הבאת הראיות (חובה מס' 2, או חובה מס' 1 במונחים של פסק הדין בעניין זרקא – ע"פ 28/49 זרקא נ' היועץ המשפטי, פ"ד ד 504); לא קיבלתי תשובה לשאלה מפי באת כוח העותר, גם בדיקה בפסיקה ובספרות המשפטית לא הועילה.

41. מדבריה של כב' השופטת (כתארה אז) ביניש בעניין עטרי נראה שכוונתה הייתה אך לנטל הבאת הראיות "לפחות להוות ראיה לכאורית...". גישה זו הגיונה בצידה – הרי היפוך הנטל בא לפתור את בעיית הנחיתות הראייתית של הטוען להפרה.

42. לדעתי, בענייננו, בין אם מדובר בנטל השכנוע ובין אם מדובר בנטל הבאת הראיות, העותר לא הביא די ראיות כדי לסתור את ההנחה הלכאורית כי לא עשה כל מאמץ כדי להשיג תפקיד בנעמ"ת בעבור המשיבה.

43. כעולה מן הראיות שבפנינו, לאחר הבחירות להסתדרות שתי חברות סיעת הליכוד בנעמ"ת קיבלו תפקידים בשכר בארגון; חלוקת התפקידים באורח פלא דילגה על המשיבה; העותר הסביר, כי התפקידים האלה ניתנו לחברות הסיעה שלא בגדר ההסכם עם הסיעה, לא לבקשתו ולא בתיאום עמו, אלא יו"ר ההסתדרות ביקש למנות את שתי חברות סיעת הליכוד בנעמ"ת לתפקידים בשכר וכן עשה.

44. אכן, ייתכן שיו"ר ההסתדרות ביקש לקנות לעצמו ולארגונו אוהדים בליכוד ובשל כך מינה חברות סיעת הליכוד בנעמ"ת לתפקידים בשכר; ברם, התסריט לפיו ממנה יו"ר ההסתדרות את חברות הסיעה לתפקידים שכאלה ומרעיף כיבודים על חברות הסיעה מבלי להיות מתואם עם יו"ר הסיעה, נראה בעיניי דמיוני משהו; העובדה, כי למרות הצהרתו של העותר כי יעשה כל מאמץ להשיג תפקיד בשכר של ראש אגף שיינתן לגבי גלילי, (וזאת על מנת לשמר את תפקידה ומעמדה שנפגעו בהסכם הקואליציוני שחתם מר שרעבי מאחורי גבה), הרי שתי חברות סיעת הליכוד מונו לתפקידים בשכר ואילו גבי גלילי לא מונתה; לדעתי, במצב זה ההסברים של העותר אינם מספיקים כדי לסתור את ההנחה הלכאורית כי לא עשה "כל מאמץ" כדי להשיג תפקיד שיינתן למשיבה.

45. לאחר הדיון בעתירה העותר הציג מכתב ליו"ר ההסתדרות ובו בקשה ליתן תפקיד למשיבה ותשובת יו"ר ההסתדרות, לפיה יש להיצמד להסכם הקואליציוני; חוששני, כי היה זה מאמץ מן השפה ולחוץ שמידת תום הלב שבו ניתן להשוות אך למידת תום הלב שבכריתת ההסכם הקואליציוני מאחורי גבה של גבי גלילי.

46. בפתח דבריו בא כוח העותר בכישרונו הציג את המצב שיצר פסק דין נשוא הדיון הנוסף כי נבחר ציבור יורחק מתפקידו כי לא סידר תפקיד לעותרת, בבחינת יסדר גיוב – יישאר בגיוב שלו, לא יסדר גיוב – לא יישאר בגיוב שלו.

47. עם כל הכבוד, הצגה זו של הדברים פשטנית מעט ואינה עולה בקנה אחד לא עם תולדות ההליכים בעניין סיעת הליכוד בהסתדרות ולא השתלשלות בעניין עתירתה של גבי גלילי.

48. מר שרעבי לא נבחר לתפקיד יו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות, כי בעקבות שורה של הסכמים, עתירות לבית הדין ופשרות, לא התקיימו בחירות לסיעת הליכוד, אלא אושרה רשימה מוסכמת; מר שרעבי הוא אכן נבחר ציבור בהיותו חבר בסיעת עוגנים, אך גבי גלילי, למיטב הבנתי, נבחרת ציבור באותה מידה; השאלה שהייתה במחלוקת בין נבחר הציבור הללו הייתה מי ראוי שיקבל תפקיד בשכר.

49. בעניין זה, הסנקציה המוטלת על מר שרעבי אינה נובעת ממחדלו "לסדר גיוב" לגבי גלילי; חיוב ההשתדלות שנטל על עצמו מר שרעבי בדיון מיום ה-17.05.22 קיבל תוקף של החלטה והפרתו היא בבחינת הפרת החלטת בית הדין; כאמור, אלמלא הצהיר אשר הצהיר, אין לדעת כיצד היה מתפתח הדיון ב-17.05.22 ומה היה פוסק בית הדין לנוכח התנהלותו של מר שרעבי בקשר לחתימת ההסכם ואופן הבאתו בפני הסיעה.

50. לכך מצטרפת התנהלותו חסרת תום הלב של מר שרעבי אשר דאג לתפקיד בשכר לעצמו והקריב בהסכם הקואליציוני את התפקיד בשכר שמילאה גבי גלילי, וכל זאת מאחורי גבה ומבלי ליידע אותה; איני יודע מה היה צריך להיות הסעד ומה צריכה להיות הסנקציה בגין הפרת חובת תום הלב; ייתכן, אלה הם החיים הפוליטיים שתום לב אין בהם; ברם, בענייננו הפרת חובת תום הלב הצטרפה גם להפרת חיוב השתדלות שקיבל תוקף של החלטה; הפרת החלטת בית הדין עלולה לגרור סנקציות בהתאם לסעיפים 125(ב)(1) ו-128(ב) לחוקת הליכוד.

51. למעשה, העותר מבקש להיות נבל ברשות התורה – להיות פטור מן החובה לעדכן את הסיעה ואת המשיבה בדבר ההסכם שמשמר את התפקיד בשכר שלו ומקריב את התפקיד בשכר שלה ולפטור את עצמו ממילוי התחייבותו לבית הדין שקיבלה תוקף של החלטה; לא ייעשה כן במקומותינו; משום כך, אני מסכים לתוצאה אליה הגיע חברי אב בית הדין – חבר הנשיאות ד"ר בוכניק.

השופט רפי בוקר, עו"ד – חבר בית הדין:

קראתי בעיון רב את פסק הדין שנכתב ע"י אב בית הדין עו"ד ד"ר אריאל בוכניק וכן של חברי השופט עו"ד יצחק בם, ואני מאמץ באופן מלא את תוכן הדברים כמו גם את התוצאה.

השופט יאיר לחן, עו"ד – חבר נשיאות בית הדין:

קראתי בעיון את חוות הדעת של חבריי ואני חולק על התוצאה אליה הגיעו.

מאחר והתשתית העובדתית נפרסה על ידי חבריי לא אחזור, רק אציין ואדגיש את יריעת המחלוקת בין תפיסתי לדבריהם של חבריי.

סמכותו של מר שרעבי (להלן: "המבקש") לנהל מו"מ וחתימה על הסכם קואליציוני והאם היה על המבקש להביא לידיעתה ו/או לאישורה של העותרת את ההסכם טרם חתימה.

סעיף 42 לתקנון הסיעה קובע:

"יו"ר הסיעה יהיה בעל הסמכות השיוויונית בסיעה בכל עניין שלא נמסר לסמכותו של גוף אחר לפי תקנון זה. יו"ר הסיעה יהיה בעל הסמכות הבלעדית למסור הודעות בשם הסיעה, לנהל מו"מ ולהגיע להסכמים בשם הסיעה. יו"ר הסיעה יכהן גם כנא כוח הסיעה לכל דבר ועניין. יו"ר הסיעה יהיה רשאי להאציל סמכויותיו בכתב, כולן או חלקן, לחבר סיעה אחר מטעמו לביצוע הפעולות האמורות".

מכאן שיו"ר הסיעה הוא בעל הסמכות לנהל מו"מ והגיע להסכמים בשם הסיעה. לא צוין כי יו"ר הסיעה חייב לקבל את אישור הסיעה לחתום על הסכם קואליציוני.

מסכים אני עם דעתו של חברי **השופט בם** לפיו התנהגותו של המבקש במהלך הדיונים ולמול העותרת הינה התנהגות נלוזה ולא הגונה. יחד עם זאת וכאמור בסעיף 42 לתקנון, אין חובה על היו"ר להביא את ההסכם לאישור הסיעה.

אכן היה ראוי כי יו"ר הסיעה היה מתייעץ עם חבריו לסיעה, כולל עם העותרת, לאחר המו"מ וגיבוש ההסכם הקואליציוני, אך מדובר ברשות ולא בחובה.

שפיטות ההסכם הקואליציוני:

השאלות שהמקרה שבפנינו מעלה הן האם מדובר במקרה שהיה צריך לדחות את העתירה על הסף בשל אי שפיטות, האם המקרה מתאים להכרעה שיפוטית, האם נשוא העתירה היה צריך להיפטר על ידי נורמות פוליטיות ואנשים פוליטיים.

לשאלות אלו יש להתייחס לשניים – לאי שפיטות עניינית נורמטיבית ואי שפיטות מוסדית.

השפיטות הנורמטיבית באה להשיב על השאלה, אם קיימות אמות מידה משפטיות להכרעה בסכסוך העומד בפנינו, השפיטות המוסדית באה להשיב על השאלה, אם בית הדין הוא המוסד המתאים לשם הכרעה בסכסוך האמור.

כך השופט שמגר בבג"צ רסלר: "...אין לך נושא שאין אפשרות לבחון סבירותו. אולם, בחינת הסבירות במסגרת השפיטות הנורמטיבית מדגישה, כאמור, ביתר שאת את חשיבות קיומו של מבחן השפיטות המצטבר הנוסף, הוא מבחן השפיטות המוסדית, היכול להביא למסקנה, כי אין זה נכון שבית המשפט ידון בסבירותו של עניין פלוני, למרות שניתן לסווגו בין העניינים היכולים להיבחן לפי מבחני השפיטות הנורמטיבית. מבחן השפיטות המוסדית נותן מקום להפעלתו של הריסון ביחסים בין רשויות השלטון לבין עצמן, ריסון המאפשר מסירתה של בעיה פוליטית להכרעתם של גורמים פוליטיים..."

לטעמי הפורום הראוי לפתרון הסכסוך שבין הצדדים אינו הפורום המשפטי, לפיכך גם מטעם זה הייתי ממליץ לחבריי לקבל את הבקשה.

ובנקודה זו אני שותף לדעתו של חברי השופט בם כי אין ההסכם יכול להצמיח טענה כלשהי למשיבה.

שאלת השתדלות המבקש להשגת תפקיד בשכר עבור המשיבה:

חיוב השתדלות הוא חיוב לנקוט באמצעים המתאימים למען השגת המטרה מבלי להתחייב להשגתה. בחיוב השתדלות יישא החייב באחריות רק אם אי השגת התוצאה המבוקשת קשורה להתרשלותו של החייב או לחוסר מיומנותו (ע"א 10745/06 אזולאי נ' המכללה האקדמית אורט ע"ש סינגאלובסקי – פולק ת"א)

עינינו הרואות כי לא ניתן להטיל אחריות על המבקש, המבקש היה צריך לנקוט באמצעים מתאימים ולהימנע מלהתרשל להבדיל מ"לדאוג" למשיבה לתפקיד בשכר. המבקש שוחח מספר פעמים עם יו"ר ההסתדרות ואף ביקש להיפגש עמו בנוכחות המשיבה ונדחה על ידו – דבר שנמסר בתצהירו של המבקש ולא נסתר על ידי המשיבה. בנוסף המבקש מסר מעת לעת דיווח לבית הדין על השתדלותו. כך אף נקבע במסגרת החלטת בית הדין כי המשיב (המבקש כאן) לא הפר את צו בית הדין (החלטה מיום 18.12.2022). לדעה זו אף היה שותף היועץ המשפטי עו"ד אבי הלוי שטען כי המבקש לא ביזה את בית הדין.

באשר למינוי הגב' חזן, הרי שהמינוי בוצע על ידי יו"ר המרחב והצגת המועמדות בוצעה על ידי יו"ר נעמ"ת הארצית, ולא דובר על מינוי של יו"ר הסיעה, של המבקש.

אני שותף לדעת חברי לנשיאות – אב בית הדין ד"ר בוכניק כי ישנה תחושה כי המינויים שבוצעו של גב' חזן נעשו כפי שנעשו בלי דחיפתו ושיתופו של המבקש, אך תחושות אלו אינן תחליף לראיות או לכל תשתית ראייתית שלא הונחה בפנינו.

בנוסף, ההסכם הקואליציוני לא כלל תפקידים בשכר ובוודאי לא בשליטתו של המבקש.

המבקש על פי התקנון כאמור לא היה חייב להביא את ההסכם לאישור הסיעה ודווקא פעולתו זו לא צריכה לעמוד לחובתו, הוכחה הטענה שלא נסתרה שהתקיימה פגישת הסיעה הגם שהמשיבה הוזמנה אליה ובחרה שלא להגיע ואף אם נקבל את טענתה שלא הוזמנה שם הוצג ההסכם בפני חברי הסיעה לישיבה שבה כפי שהיטיב לצייר חברי השופט בם ישיבה שבה חברי הסיעה היו עסוקים "באכילת כנפיים" בישיבה שהתקיימה במסעדה.

המשיבה ידעה כי קיים הסכם קואליציוני אך בחרה להתעלם ממנו ורק כחצי שנה לאחר מכן בחרה להגיש את עתירתה נשוא בקשה זו.

במצב דברים זה, אין ערובה לכל אחד להבטיח את תפקידו לעולם. שר, מנכ"ל או כל תפקיד פוליטי אחר – ידוע לכל כי במערכת פוליטית ולאחר בחירות זזים מתפקידם או מתחלפים או לא מתמנים לתפקיד אחר. מה שהיה לא בהכרח יהיה ובעולם פוליטי הנסיבות משתנות ולפיכך אין ולא הייתה חובה על המבקש למנות את המשיבה לתפקיד בשכר ואשר הסמכות כלל אינה בידו ואינו מוסמך למינוי שכזה.

אף אין לא בחוקת הליכוד לא בתקנון הסיעה ולא בחוקת ההסתדרות ולא בכל דין כללי אחר ואין ערובה לחייב את המבקש בשמירת תפקיד קיים לכל אדם לעולמי עד.

כאמור בפסק הדין אליו הפנה אף חברי השופט בם חיוב השתדלות הוא חיוב לנקוט את כל האמצעים המתאימים למען השגת המטרה בלי להתחייב להשגתה, להבדיל מחיוב תוצאה שמטרתו השגת תוצאה מסוימת. מכיוון שכך, גם אם המשיבה לא הייתה מרוצה ממאמציו של המבקש, לא מדובר בהתרשלותו של המבקש או לחוסר מיומנותו (ע"א 10745/06 אזולאי נ' המכללה האקדמית אורט).

אני חולק על התוצאה אליה הגיעו חבריי בדבר הפסקת כהונתו או השעייתו של המבקש מהתנועה.

לטעמי אין בחוקת הליכוד הוראה מפורשת על הפסקת כהונה של נבחר ציבור לתפקיד יו"ר סיעה או מוסד, מעשיו של המבקש אינם עולים עד כדי הפסקת חברותו או השעייתו לתקופה קצובה.

עיקר העתירה שבפנינו שבה ניתן פסק הדין עניינה הסכם קואליציוני, הסכם פוליטי, שאינו נתון להתערבות שיפוטית וגם מטעם זה אין מקום להפסקת חברותו בתנועה של המבקש או השעייתו לתקופה שתביא להפסקת כהונתו כיו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות.

יחד עם זאת נוכח התנהלותו והתנהגותו של המבקש כפי שפורטו ובאו לידי ביטוי במהלך כל הדיונים, נראה שיש לעשות שימוש בסמכות הנתונה לבית הדין בסעיף 128 (ב) לחוקה.

אשר על כן, לו דעתי הייתה מתקבלת, אציע לחבריי להטיל על המבקש עונש של התראה ונויפה וכן קנס על סך 15,000 ₪ לטובת התנועה.

השופט דוד אלבז, עו"ד – חבר בית הדין:

מאחר וחבריי הכריעו ברוב דעות את הכרעתם בדיון הנוסף, לא מצאתי מקום להוסיף דברים מטעמי.

לסיכום, הוחלט ברוב דעות כי המבקש – מר רועי שרעבי, יורחק מחברותו בתנועת הליכוד וכן מחברותו בסיעת הליכוד בהסתדרות, וכפועל יוצא מכך גם מתפקידו כיו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות לתקופה של 8 חודשים, דהיינו מיום 1/11/2023 ועד יום 30/6/2023.

עיכוב פסק הדין קמא שניתן ביום 31/5/23 יתבטל ביום 31/10/23.

(-)	(-)	(-)
השופט יצחק בם, עו"ד חבר בית הדין	ד"ר אריאל בוכניק, עו"ד אב בית הדין	השופט יאיר לחן, עו"ד חבר נשיאות בית הדין

(-)	(-)
השופט דוד אלבז, עו"ד חבר בית הדין	השופט רפי בוקר, עו"ד חבר בית הדין

ניתן היום, יב' תשרי תשפ"ד, 27 לחודש ספטמבר 2023

